

UGT de Catalunya. Salut Laboral

SENSE RISCS 4

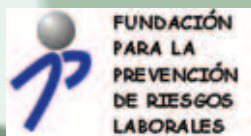
Desembre 2005

Premis Atlas 2004

**Pla de Govern per la
Prevenció de Riscos
Laborals 2005-2008**

Amb el finançament
de:

L'aigua a Catalunya

Sense Risc
Rambla Santa
Mònica, 10
08002 Barcelona

Direcció
Dionís Oña

Coordinació
Mamen Márquez

Equip de redacció
Àngel Escámez
Marta González
Marta Juan
Maria Marín
Mamen Márquez
Lucía Mateo
Pere Nieto
Eduard Salvador
Jaume Suriol
Germán Milara

**Disseny i
maquetació**
nt salut

Impremta

Dipòsit legal

sumari

l'entrevista 3

Salvador Duarte, president de la Gestora de la CTAC (Confederació de Treballadors Autònoms de Catalunya)

tu @pines 7

F. Xavier Borrajo, responsable del Gabinet de Salut Laboral i Medi Ambient de la Federació de Serveis Públics

és notícia 4

l'opinió de l'expert 8

ruido 5

La Semana Europea para la Seguridad y Salud en el Trabajo, centrada en el problema del ruido

medi ambient 9

L'aigua a Catalunya

el tema 6

La Generalitat de Catalunya presenta el Pla de Govern per la Prevenció de Riscos Laborals 2005-2008

mútues 10

Determinación de contingencias

premis atlas 2004 11

t'interessa 12

editorial

El Plan de prevención de riesgos laborales 2005-2008 realizado por la Generalitat de Catalunya se ha basado principalmente en los datos estadísticos que reflejaban que principalmente la siniestralidad se centra en la inmigración y en las mujeres. La causa más común son los sobreesfuerzos, ya que un 30% de los accidentes de trabajo ocurridos en Catalunya se debe a esta causa.

Los objetivos de este plan de prevención son, obviamente, la reducción del número de accidentes, la mejora de las condiciones de trabajo, reducir la incidencia en las lesiones más repetitivas, una atención especial a las nuevas formas de organización del trabajo y procurar dar una visión desde la perspectiva de género en todas las actuaciones.

Según la Generalitat de Catalunya, el Pla de Govern se va a desarrollar de forma interdepartamental en 44 ámbitos realizando 147 actuaciones.

A partir de este momento, debemos velar por el correcto desarrollo de dicho plan, así como incluir aspectos que se haya podido dejar de plasmar en esta planificación y la valoración general del mismo.

Dionís Oña i Martín
Secretari de Medi Ambient i Salut Laboral

SALVADOR DUARTE, **presidente de la Gestora de la CTAC** **(Confederació de Treballadors Autònoms** **de Catalunya)**

l'entrevista

¿Cómo valoras la situación de los autónomos en prevención de riesgos laborales?

Los autónomos, que efectúan un trabajo por cuenta propia, están fuera del ámbito de aplicación de la normativa de prevención de riesgos laborales ya que la lógica del legislador está fundamentada en el trabajo por cuenta ajena, por tanto la LPRL no protege los riesgos profesionales de las actividades por cuenta propia. Por tanto, desde CTAC valoramos la situación como de total precariedad, además con una simple aproximación a las estadísticas de accidentes laborales podemos observar como en los últimos años y aparejado al crecimiento del colectivo existe un aumento exponencial de accidentes en el colectivo. Por tanto, la integración de los autónomos en la normativa de prevención de riesgos laborales es una tarea previsible y necesaria.

¿Qué diferencias hay entre trabajadores contratados y autónomos en relación con la Prevención de Riesgos Laborales?

La diferencia es básicamente en el papel que ocupan cada uno como actores en la ley de PRL. Ya que en la mayoría de los casos el autónomo actúa como empleador y por tanto ha de garantizar, respecto a terceros, el cumplimiento de la ley.

¿Qué se debería hacer para mejorar la situación de los autónomos?

Los problemas que suscitaría la integración de los trabajadores autónomos en el derecho de prevención de riesgos laborales no se solucionan con un mero trasvase de las técnicas aplicadas en el trabajo por cuenta ajena. Las coordenadas son distintas, y por tanto, las acciones normativas deberán responder a esta diferencia. Los deberes de prevención de riesgos laborales, tanto de empresas contratantes como de autoprotección, deberán ser definidos conforme al trabajo por cuenta propia y respondiendo a dicha diversidad. Aún así, con esta adaptación serán muchas las asignaturas pendientes en la prevención del autónomo, como la organización de la autoprotección, la financiación del coste en prevención, la posible representación colectiva, el control adecuado de las medidas de seguridad, la definición de los deberes teniendo en cuenta la especificidad del trabajo por cuenta propia o el régimen jurídico de las responsabilidades.

¿Qué actividades prevé realizar la CTAC sobre salud laboral?

Desde nuestra organización venimos trabajando en diversos ámbitos en lo que a materia de prevención de riesgos laborales se refiere, así en el ámbito legislativo, y enmarcado en las negociaciones del futuro Estatuto del Trabajo Autónomo, se está promoviendo la modificación del ámbito subjetivo de aplicación de la ley de prevención de riesgos laborales y la inclusión de nuestro colectivo en la misma desde el punto de vista del reconocimiento del derecho y del deber de prevención.

Paralelamente, y en colaboración con el Departamento de Prevención y Salud laboral de la UGT de Catalunya, estamos trabajando en diversas líneas de actuación, seminarios informativos, guías multimedia y manuales de prevención, son algunas de las actuaciones que estratégicamente se han definido conjuntamente para conseguir por un lado los conocimientos básicos de la prevención, así como una progresiva toma de conciencia colectiva de esta lacra que sesga cada año la vida de cientos de autónomos.

Eduard Salvador

Catalunya, al capdavant en implantacions de l'EMAS

L'EMAS és un sistema de gestió mediambiental i d'auditoria per a les empreses que operen dins la Unió Europea, Noruega, Liechtenstein i Islàndia. La seva finalitat és fomentar l'adaptació de les empreses a mètodes de producció i comercialització que tinguin un menor impacte mediambiental i permetre que aquesta informació sigui accessible al públic i a altres parts interessades.

Catalunya representa aproximadament un 36% del total de registres de l'Estat i estaria entre els tres primers països de la Unió Europea en registres EMAS per milió d'habitants. Si comparem Catalunya amb els estats de la Unió Europea, continua al capdavant en ocupar el cinquè lloc d'empreses amb registres EMAS. Fins al moment, el sector químic i el turístic són els capdavanters a Catalunya en l'obtenció del registre europeu ecoambiental EMAS.

Los veinticinco se comprometen a aprobar en noviembre el registro de sustancias químicas REACH

Noviembre es el mes en el que los ministros de medio ambiente de la Unión Europea se comprometieron hace diez días a aprobar el registro de sustancias químicas.

La delegación española apoya la propuesta de que cada sustancia tenga un único registro, lo que obligaría a las empresas a compartir la información, y también respalda que las sustancias más peligrosas sean objeto de más exigencias a la hora de registrarse. Finalmente, la ministra pidió que el "principio de sustitución de aquellas sustancias más peligrosas para la salud quede claramente incorporado en el reglamento".

Los veinticinco discutieron también sobre las sustancias "extremadamente preocupantes", como las susceptibles de causar cáncer, contenidas en artículos y que pueden liberarse. La mayoría aprueba el criterio de la presidencia de elaborar una lista de alrededor de 200 sustancias muy peligrosas, cuya presencia en un producto tendrá que notificarse obligatoriamente a la Agencia de Control de Productos Químicos, con sede en Finlandia.

El sistema "REACH" obligará a las empresas a registrar alrededor de 30.000 sustancias presentes en la vida cotidiana y cuyos efectos sobre la salud se desconocen en buena medida porque nunca han sido analizados. El objetivo de la norma es mejorar la protección de la salud humana y el medio ambiente al tiempo que se mantiene la competitividad y la capacidad innovadora de la industria química de la UE. La norma desplaza de las autoridades públicas a las empresas fabricantes, la carga de comprobar la seguridad de los productos antes de fabricarlos.

01/11/05 - **Europa Press**

Primer juicio por "mobbing" que se celebra por vía penal en España

Se sienta en el banquillo un gerente de Telefónica acusado de conductas "para envilecer, humillar y vejar" a uno de sus empleados. La acusación particular pide para el directivo dos años de cárcel. En el otro lado, la defensa asegura que es el gerente el que está padeciendo "mobbing" por el trauma que le produce haber sido procesado penalmente. Defensa y fiscal piden la absolución porque consideran que no ha quedado acreditado el acoso.

En sus conclusiones finales, el abogado ha enumerado "diez hechos como mínimo" que constituyeron acoso laboral y ha mantenido que alguno de ellos, como el que se obligara al empleado a mantener la vista fija en un folio en blanco, suponen una degradación moral, por tratarse de conductas "para envilecer, humillar y vejar".

28/10/05 - **Agencias**

La Semana Europea para la Seguridad y Salud en el Trabajo, centrada en el problema del RUIDO

A poco más de cuatro meses de que termine el plazo para que los Estados miembros transpongamos una nueva Directiva orientada a proteger mejor a los 60 millones de ciudadanos europeos que trabajan expuestos al ruido, se celebró del 24 al 28 de octubre la Semana Europea para la Seguridad y la Salud en el Trabajo, que este año se ha centrado en el ruido como un riesgo presente "en muchos más lugares de trabajo de los que se cree", además de ser una de las enfermedades laborales más frecuentes en los países de la Unión Europea, según un informe de la Agencia Europea de Seguridad y Salud Laboral.

La nueva Directiva 2003/10/CE sobre el ruido:

- Ofrece una mayor protección a los trabajadores en todos los sectores de la economía, incluyendo los sectores del transporte marítimo y aéreo (excluidos de la anterior Directiva 86/188/CEE).
- Reconoce las particularidades del sector de la música y el ocio proporcionando un período transitorio de dos años de duración durante el cual se establecerán códigos de conducta que ayuden a los trabajadores y empresarios de estos sectores a cumplir las obligaciones legales que se disponen en la Directiva.

La Directiva prevé un valor límite de exposición de 87 dB(A) y un nivel de pico de 140 dB(C), por encima de los cuales no debería haber ningún trabajador expuesto. Es importante observar que, al aplicar el valor límite de exposición, la determinación de la exposición real del trabajador al ruido tendrá en cuenta la atenuación que procuran los protectores auditivos individuales utilizados por el trabajador. La Directiva también prevé unos valores superiores e inferiores de exposición que dan lugar a una acción fijados en 85 dB(A) Ppico=137 dB(C) y 80 dB(A) Ppico=135 dB(C), respectivamente, que determinan cuándo es necesario tomar medidas preventivas para reducir el riesgo para los trabajadores. Para los valores de exposición que dan lugar a una acción no se tendrán en cuenta los efectos producidos por dichos protectores.

El siguiente paso será la incorporación a la legislación nacional de los Estados miembros de las disposiciones de la nueva Directiva sobre el ruido, para lo cual se ha fijado la fecha límite del 15 de febrero de 2006, y la elaboración por parte de los Estados miembros, en consulta con los interlocutores sociales, de un código de conducta con orientaciones prácticas para la aplicación de las disposiciones de la Directiva en los sectores de la música y el ocio.

Así pues, será necesario esperar a la incorporación de la directiva a nuestra legislación para acabar de concretar algunos aspectos, como puede ser la vigilancia de la salud por la que la Directiva dispone que cada Estado miembro deberá tomar las medidas oportunas para mantener al día el historial médico.

Lucía Mateo

Para más información sobre el tema podéis visitar la página de la Agencia Europea de Seguridad y Salud Laboral <http://ew2005.osha.eu.int/>

La Generalitat de Catalunya presenta el Pla de Govern per a la Prevenció de Riscos Laborals

El passat mes d'abril el Departament de Treball i Indústria va convocar a Patronal i Sindicats per participar en la seva elaboració i fer propostes. Des de llavors s'han celebrat diverses sessions de treball que han permès finalment consensuar aquest Pla de Govern amb els agents socials i econòmics. El Pla estableix les actuacions en matèria de prevenció de riscos laborals fins a finals de l'any 2008, i s'estructura al voltant de cinc grans objectius. Tot seguit s'exposen els seus objectius, així com les actuacions més rellevants.

1. Crear i desenvolupar un sistema d'informació i registres en salut laboral que permeti analitzar les pràctiques de les empreses i orientar a les Administracions Públiques.

Per tal d'assolir aquest objectiu s'estableixen diverses actuacions que permetran partir d'un cert coneixement de la realitat, poder detectar les necessitats d'intervenció i fer plantejaments realistes, que *toquin de peus a terra*. La millora del sistema d'informació permetrà partir d'un diagnòstic més correcte de la situació i planificar unes polítiques més adients i millor dirigides als problemes concrets que s'estan plantejant.

Les actuacions més significatives que s'inclouen dins d'aquest objectiu són:

- Establir un sistema d'indicadors que integri la informació procedent de diversos àmbits (laboral, sanitari, etc.).
- Elaborar l'Enquesta de Condicions de Treball de Catalunya. Si bé el Ministeri de Treball realitza periòdicament una enquesta estatal, les dades no són representatives a nivell autonòmic.
- Establir nous registres públics que permetin un major coneixement de les modalitats preventives de les empreses: crear el registre de serveis de prevenció propis, registre de serveis de prevenció mancomunats, registre d'empreses exemptes d'auditoria i que hagin optat per la modalitat de treballador designat, registre d'equipaments sanitaris dels serveis de prevenció propis i aliens acreditats per l'Administració Sanitària.
- Elaborar un programa d'informació sobre vigilància de la salut que permetrà, entre d'altres coses, incloure les dades relacionades amb l'ocupació en els registres sanitaris de la Seguretat Social (històries clíniques, parts de baixa, certificats de defunció, etc.), així com elaborar un programa de vigilància epidemiològica.
- Facilitar la realització de determinats tràmits per via telemàtica (registre de Delegats de Prevenció i de Comitès de Seguretat i Salut, comunicació d'accidents laborals i malalties professionals...).
- Establir un programa que permeti avaluar les pràctiques preventives a partir de la recopilació i explotació de dades sectorials i subsectorials de sinistralitat laboral (a nivell de dos dígits de CNAE).
- Prioritzar estudis i programes dirigits a riscos particulars o col·lectius especialment vulnerables, i en concret: accidents *in itinere* i en missió; campanyes informatives a treballadors menors d'edat, estrangers, temporals, discapacitats, programa d'identificació i localització del risc químic, etc.

2. Promoure conductes adreçades a valorar la vida i salut dels treballadors com un valor social de primer ordre.

Per l'assoliment d'aquest objectiu es plantegen diferents actuacions adreçades principalment a la sensibilització social a través de campanyes publicitàries, potenciar la col·laboració ciutadana, promoure la formació i la millora en la detecció de necessitats formatives, així com la coordinació entre els diversos àmbits amb competències en formació.

Respecte a la protecció de col·lectius especials, podem destacar polítiques específiques adreçades a:

- Fomentar la integració de la salut laboral des d'una perspectiva de gènere, i molt en concret, la difusió de informació i criteris que permetin portar a la pràctica de forma efectiva la protecció de la maternitat (aclariment de les condicions de treball concretes, procediments i agents que puguin suposar un risc per l'embaràs).
- Establir modificacions legislatives que permetin millorar la seguretat i salut del col·lectiu dels treballadors autònoms, junt amb accions de formació i assessorament.
- Respondre a les necessitats del col·lectiu de treballadors estrangers: accions d'acollida, detecció de necessitats sectorials, publicacions específiques adreçades tan a treballadors com a empresaris, etc.

3. Fomentar la vigilància i control del compliment de la normativa.

Conjunt de mesures dirigides especialment a superar la manca de recursos humans de l'Administració destinats a la vigilància i control de la seguretat i salut en el treball, així com millorar la coordinació entre els diversos organismes amb competències en aquesta matèria. Inclou també diversos programes específics dirigits a empreses i a entitats especialitzades:

- Definició dels criteris de planificació i avaluació de les actuacions d'Inspecció de Treball (ITSS) i dels Centres de Seguretat i Condicions de Salut en el Treball (CSCST).
- Millorar la coordinació entre els diversos organismes amb competències de vigilància i control (ITSS, CSCST, Administració Laboral i Administració Sanitària), establint protocols d'actuació i desenvolupant eines informàtiques.
- Habilitació dels tècnics del CSCST per exercir funcions inspectores.

nta el Pla de Govern als 2005-2008

- Desenvolupament normatiu del procediment d'imposició de requeriments per part de la ITSS a l'Administració de la Generalitat.
- Programes específics a les empreses: empreses d'alta accidentalitat, sectors amb riscos específics, actuacions d'ofici de l'administració, etc.
- Programes específics de vigilància i control d'entitats especialitzades: serveis de prevenció aliens i propis, obligacions de les empreses sobre els treballadors autònoms subcontractats, criteris de qualitat per valorar els serveis de prevenció aliens, entitats formadores, activitats sanitàries dels serveis de prevenció, etc.

4. Potenciar mecanismes de coordinació i cooperació entre institucions amb competències en seguretat i salut laboral.

En aquest apartat s'estableix un paquet de mesures destinades a evitar duplicitats entre els diferents organismes públics, així com a millorar la coherència de les actuacions:

- Impulsar la coordinació entre els diferents Departaments de la Generalitat, i en especial la del Departament de Treball i Indústria amb els cossos dependents de la Generalitat.
- Fomentar la coordinació entre els diversos organismes públics que componen la xarxa laboral i sanitària: Atenció primària i Atenció especialitzada, Unitats de Salut Laboral (USL), ITSS, CSCST, Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (ICAM) i Unitats de Referència Hospitalària (UR). En aquesta línia es troba el reconeixement i ampliació de les USL, la creació de les UR, l'establiment de protocols d'actuació conjunta, i l'elaboració de continguts formatius en patologies laborals adreçats a metges d'atenció primària.
- Definició del sistema d'inclusió de criteris en el plec de clàusules dels contractes realitzats per l'Administració de la Generalitat per evitar la contractació d'empreses sancionades per delictes i faltes administratives relatives a prevenció de riscos laborals, així com establir el sistema de registre legal corresponent.
- Impulsar la col·laboració amb d'altres administracions públiques mitjançant acords amb el Ministeri de Treball, d'altres comunitats autònomes, INSHT i impuls d'acords amb l'Administració local.
- Potenciar la col·laboració amb el Ministeri Fiscal i el Consell General del Poder Judicial.

5. Impulsar la participació dels agents socials i econòmics i la negociació col·lectiva.

Conjunt de mesures dirigides a fomentar la participació dels agents socials i econòmics en la planificació, seguiment i valoració de les polítiques públiques i de les actuacions realitzades, així potenciar la negociació col·lectiva i cercar nous àmbits d'actuació:

- Desenvolupar la participació prevista en l'*Acord Estratègic per la Internacionalització, la Qualitat de l'Ocupació i la Competitivitat de l'Economia Catalana* i traslladar-lo a l'àmbit de consulta i participació en prevenció de riscos laborals: programes de la ITSS i CSCST, desenvolupament i avaluació del propi Pla de Govern.
- Promoure el consens amb els agents socials i econòmics: identificació d'àmbits susceptibles d'actuació conjunta i promoció d'accions específiques.
- Potenciar la inclusió de continguts relatius a la seguretat i salut laboral en els convenis col·lectius i acords d'empresa, segons normativa vigent.
- Realització d'una prova pilot previ acord de les parts en negociació col·lectiva per millorar en la gestió de la prevenció a les pimes.

Eduard Salvador

F. Xavier Borrajo

responsable del Gabinete de Seguridad y Salud y Medio Ambiente de la Federación de Servicios Públicos (GSSL-FSP).

¿Qué debería hacer la Administración para resolver la problemática de la siniestralidad?

XB. La Administración tiene que trabajar en dos sentidos. El primero, como máxima responsable ha de garantizar que las empresas y los trabajadores de nuestro país cumplan la normativa de prevención de riesgos laborales. La segunda, importante desde nuestra federación, es que como principal empresa de Catalunya, debe ser el marco de referencia positivo para el resto del país.

¿Cuáles son los principales problemas de Prevención de Riesgos Laborales en tu federación?

XB. En nuestra federación encontramos prácticamente todos los riesgos que se puedan imaginar ya que somos la Federación de Servicios Públicos. En ella nos encontramos desde personal de geriátricos, personal excluido de la Ley de Prevención de Riesgos Laborales: bomberos y policía, sin olvidar sectores como saneamiento urbano, correos y la lacra que suponen los innumerables casos de acoso psicológico en la Administración pública.

¿Cuál es la mejor forma de combatir la siniestralidad?

XB. Por suerte, contamos con una gran cantidad de delegados de prevención que están demostrando una gran capacidad de trabajo y están atendiendo todos los problemas que se plantean en los centros de trabajo. Para hacerlo de forma adecuada cuentan con el apoyo de GSSL-FSP y de la Oficina Técnica de Prevención de Riesgos Laborales.

Mamen Márquez

L'opinió de l'expert

Quins treballadors han de rebre informació i formació en matèria preventiva?

Tots els treballadors de l'empresa, inclosos els treballadors eventuais i els llocs a disposició per empreses de treball temporal, han de rebre informació i formació en matèria preventiva. Cadascun haurà de rebre una informació i formació teòrica i pràctica, adequada al seu lloc de treball i a les seves funcions.

Quan han de rebre aquesta informació i formació?

Els treballadors que integren l'organització preventiva han de tenir una formació preventiva més àmplia, el nivell concret de la qual varia segons la importància dels riscos i les responsabilitats que en conseqüència han d'assumir. Per a aquests treballadors existeixen tres nivells formatius (bàsic, intermedi i superior) que són exigibles per a exercir com a treballador designat o tècnic dels serveis de prevenció propis o aliens. La formació de nivell bàsic pot ser impartida directament pels serveis de prevenció, però les de nivell intermedi i superior només les poden impartir entitats formatives acreditades per les autoritats laborals.

Quina formació han de tenir els delegats de prevenció i qui ha d'impartir-la?

Els delegats de prevenció han de rebre la formació preventiva que sigui necessària per a l'exercici de les seves funcions, adaptada a la realitat i els riscos de l'empresa, i correspondrà com a mínim al curs de nivell bàsic en prevenció de riscos laborals. Aquest curs tindrà una durada de 50 hores si l'activitat de l'empresa està inclosa dins l'annex I del RD 39/1997 o de 30 hores en la resta dels casos. Aquesta formació ha de ser proporcionada per l'empresari amb els seus propis mitjans o bé mitjançant el concert amb entitats i organismes especialitzats. Aquesta formació s'imparteix sempre que sigui possible dins de la jornada de treball, o en cas de no ser possible es farà en altres hores, però tenint aquest temps dedicat a la formació la consideració de temps de treball, descomptant-lo de la jornada. El seu cost no pot recaure en cap cas sobre els delegats de prevenció. Aquesta formació, mitjançant acord amb l'empresa, també pot ser impartida pel seu sindicat o centre formatiu acreditat. A la UGT de Catalunya es pot fer a Formació Sindical.

Àngel Escames

APROBADO EL PROYECTO DE LEY DEL TABACO

Durante el mes de octubre, finalmente se ha aprobado en el Congreso de los Diputados el Proyecto de Ley que regulará en España el consumo del tabaco. El trámite parlamentario sigue abierto, habiéndose remitido el texto al Senado para su discusión y posteriormente continuar su proceso de nuevo en el Congreso de los Diputados para su aprobación definitiva, y posterior publicación en el BOE y entrada en vigor a 1 de enero de 2006.

Finalmente, no va a existir la posibilidad de habilitar zonas para fumadores en los centros de trabajo, sin dejar lugar a la negociación colectiva, el posible acuerdo entre empresario y delegados para la habilitación de salas para fumadores.

Otra modificación ha sido la inclusión del fomento de planes de deshabituación, que desde UGT de Catalunya habíamos reclamado, pero no recoge quién financiará estos planes.

Por tanto, los delegados tendréis una tarea importante en la aplicación de esta nueva ley, negociando fórmulas para proteger del humo del tabaco y crear un ambiente laboral saludable.

L'AIGUA A CATALUNYA

Les pluges enregistrades en l'últim any hidrològic no han bastat, segons el Servei Meteorològic de Catalunya, per cobrir el dèficit hídric acumulat al llarg dels últims 12 mesos (un dels més severos dels últims decennis). La conseqüència ha estat una disminució progressiva dels cabals circulants pels rius i de les aportacions que reben els embassaments i aqüífers, de manera que, a hores d'ara, ens trobem en una situació de sequera.

Les reserves d'aigua d'embassaments al nostre país han disminuït de forma alarmant i afecten, ja, de forma greu, no tan sols aspectes econòmics de la nostra conjuntura, sinó que també afecten els socials i ambientals.

Els valors enregistrats fan preveure problemes a la garantia de l'abastament a mig termini i, per tant, cal prendre mesures orientades a l'estalvi de l'aigua disponible i a l'optimització del seu ús.

Els impactes d'una sequera d'aquestes proporcions es reflecteixen, primerament, en danys causats a l'agricultura, que és la principal consumidora d'aigua al nostre país: del total de la demanda d'aigua (3.123 Hm³), un 70% correspon a demanda per ús agrícola. Però, els impactes de la sequera també incideixen de forma directa en les plantacions forestals, que es presenten més vulnerables als incendis, la ramaderia, la indústria, el medi ambient i la salut pública, així com el comerç, les finances i el turisme.

Per afrontar aquesta situació, la Generalitat de Catalunya ja va aprovar durant el mes de maig el decret 93/2005 d'adopció de mesures excepcionals en relació amb la utilització dels recursos hídrics, que preveu tres escenaris diferents: d'excepcionalitat I, que afecta quasi tot el Principat; d'excepcionalitat II, que endureix les restriccions hídriques, i si perseveren les condicions climàtiques actuals, el d'emergència, que obligaria a limitar l'ús d'aigua al sector domèstic i industrial.

Ara per ara, el consum d'aigua a l'àrea metropolitana de Barcelona és aproximadament de 130 litres per persona i dia, mentre que el subministrament que s'està donant és d'uns 230 litres per persona i dia. El volum mínim de subsistència segons l'OMS és de 30 litres per persona i dia. La diferència dels 100 litres restants ve donada per consum higiènic (dutxa, neteja, rentadores,...). Un consum raonable, sense malbaratament, per persona i dia seria d'uns 100 litres.

Actualment, un total de 657 municipis, ubicats dins d'aquestes dues conques, es mantenen en la situació d'excepcionalitat I, molt per sota dels 938 que es van registrar durant els mesos d'estiu, i que representaven gairebé la totalitat del territori de Catalunya.

Per aquest motiu, avui més que mai, des del Departament de Medi Ambient de la UGT de Catalunya, recolzem positivament els decrets aprovats per la Generalitat de Catalunya, amb les mesures que s'hi estableixen com un primer pas per fer front a la situació que actualment patim, però volem manifestar com i de quina manera entenem que s'hauria de gestionar un recurs tan important i alhora tan escàs com és l'aigua.

Des del nostre sindicat pensem que hem d'actuar amb caràcter preventiu, que sempre és més efectiu que prendre mesures a posteriori, per emergència. Per això pensem que és imprescindible tenir elaborats, amb antelació i amb el consens de totes les parts implicades, plans preventius eficients amb mesures permanents, i no tan sols de caràcter puntual, entorn a la gestió de l'aigua que a més ens serveixin per afrontar sense greus conseqüències les sequeres que puguin produir-se.

Hem de prendre consciència i valorar l'ús que fem de l'aigua a Catalunya, així com reflexionar entorn a la manera de gestionar els recursos hídrics de forma sostenible, fomentant pràctiques idònies que sensibilitzin la societat de la magnitud que adquireix el problema de l'accés a l'aigua potable per a molts pobles i mobilitzar recursos amb l'objecte de satisfer les necessitats humanes bàsiques.

Marta González

DETERMINACIÓN DE CONTINGENCIAS

Durante su vida laboral, los trabajadores, en un momento determinado, pueden sufrir alguna dolencia susceptible de incapacidad temporal (IT), que, pese a que se sospeche el origen laboral de la misma, la Mutua de Accidentes de Trabajo y Enfermedades Profesionales (MATEPSS) no la determine como enfermedad profesional o accidente de trabajo, y derive al trabajador al médico de atención primaria para que la gestione como una enfermedad común.

La calificación de la contingencia tiene importantes repercusiones médico-asistenciales, económicas y sociolaborales. Por eso, es necesario determinar la contingencia en el ámbito administrativo que corresponda mediante un procedimiento rápido y sencillo.

En estos casos, los médicos de atención primaria (cabecera) deberán realizar una solicitud de determinación de contingencias al ICAM (Institut Català d'Avaluacions Mèdiques) para establecer si el origen de la dolencia es laboral o común. Éstos disponen además de una herramienta muy valiosas, las Unitats de Salut Laboral (compuestas por médicos especialistas en medicina del trabajo) que, en caso de duda, les pueden orientar, e incluso si es necesario, pueden realizar un informe completo sobre el posible origen de la enfermedad, que ayudará al ICAM a tomar su decisión.

La documentación necesaria que el médico de atención primaria debe enviar al ICAM es la siguiente:

- Hoja de solicitud de determinación de contingencia debidamente rellenada (DNI dirección, apellidos, nombre del usuario y sello del facultativo). Este formulario lo rellenará el médico de cabecera (modelo ics 336 M 11/98).

- Fotocopia de la baja del Institut Català de la Salut con el diagnóstico.

- Fotocopia del comunicado del Accidente de Trabajo (que nos habrá entregado la empresa).

- Fotocopia de la baja y del alta de la Mutua, cuando la baja actual derive de un proceso laboral anterior (recaída).

- Fotocopia de los informes médicos de la asistencia del hecho causante.

- Resultado de las pruebas médicas que se hayan efectuado.

Se debe recordar que este proceso sólo se puede llevar a término cuando el trabajador esté en situación de incapacidad temporal (baja médica).

Jaume Suriol y Mamen Márquez

premis atlas 2004

Els Premis Atlas van ser constituïts l'any 1998, fruit d'un protocol de col·laboració entre la UGT de Catalunya i el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, amb l'objectiu de reconèixer aquelles iniciatives exemplars desenvolupades en l'àmbit sociolaboral, respectuoses amb l'entorn.

Els Premis Atlas són la mostra més significativa del que representa el medi ambient pel nostre sindicat i de la importància que li donem com a element fonamental per a configurar una millor qualitat de vida. Englobats en el Projecte Atlas, aquests premis recullen molts dels aspectes que persegueix l'esmentat projecte com ara: la necessitat de transformar l'aparell productiu català a favor del medi ambient i de l'ocupació, identificar el medi ambient com un factor positiu tant per la seva capacitat de generar ocupació com per la d'obrir nous camins productius, comercials o de serveis, així com la voluntat de la UGT de Catalunya per ser capdavantera en aquesta tasca transformadora.

Enguany, **la UGT de Catalunya ha celebrat, en la seva setena edició, el Lliurament dels Premis Atlas 2004, el dia 22 de novembre a la Sala de Plens de l'Ajuntament de Gavà.**

Els premiats d'enguany han estat els següents:

Premi Atlas 2004 en la categoria de la millor iniciativa empresarial a Casa Tarradellas, S.A.

Per a Casa Tarradellas el respecte pel medi ambient i el compliment de la legislació vigent no ha sigut un objectiu a assolir, sinó un punt de partida a partir del qual l'empresa ha elaborat el seu programa de millora ambiental continuada dins la seva política mediam ambiental. L'objectiu de la companyia és satisfer les expectatives dels clients oferint-los sempre la millor qualitat, entesa en el sentit més ampli: qualitat del producte, qualitat dels processos, qualitat laboral i qualitat ambiental.

La seva recerca en diferents àmbits del procés productiu i la implantació de millores ambientals contínues, els ha obert noves oportunitats d'innovació que els permet substituir materials, aprofitar millor els existents i incrementar rendiments amb una disminució del consum de recursos naturals considerable, essent en definitiva, cada cop més eficients. L'empresa incentiva el seu personal a desenvolupar bones pràctiques ambientals des dels seus llocs de treball, integrant les polítiques ambientals a totes les polítiques sectorials d'empresa, decisions i planificacions d'activitat, així com en el disseny dels seus productes.

En aquest sentit, Casa Tarradellas va ser la primera empresa del sector a obtenir el certificat amb la ISO 9001 a l'any 1995. L'any 1998 van ser els primers de l'Estat a obtenir la ISO 14001. L'any 2000 obtenen l'EMAS (Environmental Management Audit Scheme), una validació de caràcter voluntari que només han ob-

tingut 3.067 empreses a tot el món, i només 260 a nivell mundial són alimentàries.

Premi Atlas 2004 en la categoria de la millor iniciativa de participació social i ciutadana i d'educació ambiental a La Iniciativa Cero CO₂.

Cero CO₂ és una iniciativa per tenir cura del clima promoguda per la Fundación Ecología y Desarrollo i la Fundació Natura que ajuda organitzacions i individus a calcular les seves emissions de CO₂, reduir-les tant com sigui possible i compensar la resta mitjançant projectes d'eficiència energètica, energies renovables i col·laborant en projectes de reforestació a l'Amèrica llatina.

Premi Atlas 2004 en la categoria de Reconeixement a la trajectòria exemplar al catedràtic Javier Martín Vide.

Per la seva extensa trajectòria professional i d'investigació en l'anàlisi probabilística de la precipitació, dels riscos climàtics, de l'anàlisi sinòptica, del clima urbà i de la variabilitat i el canvi climàtic.

Ha publicat vint-i-un llibres i més de dos-cents articles i capítols de llibres, també ha participat activament en un centenar de reunions i congressos de geografia, climatologia i meteorologia. És autor, també, en col·laboració, de l'*Atlas Climàtic de Catalunya*, presentat al 1997 i actualitzat al 2003. Ha dirigit 10 tesis doctorals i ha participat en diversos projectes europeus.

L'any 1998 va ser elegit primer president de l'Associació Espanyola de Climatologia i en el 2002, president del Consell Assessor del Servei Meteorològic de Catalunya.

Actualment, és catedràtic de la UB i membre del consell editorial o redacció de vuit revistes científiques, entre les quals destaca l'*International Journal of Climatology*.

Marta González

t'interessa

www.acmat.org

Página web de la Associació Catalana de Mútues d'Accidents de Treball. En esta web podrás encontrar el listado de asociados de esta asociación. Incluye un listado de publicaciones del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya (legislación, guía de evaluación de riesgos de la Generalitat, etc.). Así mismo, se pueden encontrar enlaces de información sobre congresos y ferias relacionados con la Prevención de Riesgos Laborales.

EL PLAN DE EMERGENCIA. Guía para la prevención de riesgos laborales

Una guía realizada por la OPRRL de UGT de Catalunya en la que se explica lo referente a planes de emergencia con contenidos como: clasificación de las emergencias, equipos de emergencia, instalaciones de protección de incendios, desarrollo e implantación del plan, pictogramas, normativa, etc.

Una guía muy útil para los delegados de prevención para poder colaborar de forma correcta en la implantación del plan de emergencia en su empresa, así como comprobar la idoneidad del que se disponga.

LA PREVENCIÓN DE RIESGOS LABORALES EN EL SECTOR PANADERÍAS

Una guía estudio, cuyo objetivo es realizar un estudio en relación a la posible emergencia de riesgos en los puestos de trabajo en los puntos de venta del pan. Está dividida en dos partes diferenciadas:

La primera parte analiza el sector de la venta de pan al por menor. Este análisis está basado en el diagnóstico de las actividades y su incidencia en los riesgos psicosociales, debido al cambio radical de actividades y tareas que han sufrido las panaderías. Los puntos de venta se han profesionalizado y se han incrementado las actividades que sobrepasan a la venta o fabricación de pan. El análisis se basa en la organización del trabajo, en los riesgos considerados como psicosociales, que determinan la calidad de vida profesional de estos trabajadores.

La segunda parte es el análisis de los riesgos generales y específicos de panaderías, ofreciendo información sobre manipulación de alimentos, características de los lugares de trabajo, prevención de caídas, golpes, cortes, riesgos de las máquinas más comunes de este sector, condiciones ambientales, actuación en caso de incendio, ruido, ergonomía (posturas forzadas, manipulación de cargas, etc.), primeros auxilios, etc.

www.bdntraining.com

Página de una empresa dedicada a la venta de cursos vía telemática relacionados con la Prevención de Riesgos Laborales. Lo más característico es que además de la publicidad de sus cursos, ofrece una variada, pero de calidad, oferta de reportajes. También tiene noticias, normativa, notas y guías técnicas, glosario, jurisprudencia, bolsa de trabajo, zona comercial, etc.

